

NAAR BED MET

DIETRICH & PIAF

De Duits-Amerikaans actrice en zangeres **Marlene Dietrich** (1901-1992) en de Franse zangeres **Edith Piaf** (1915-1963) waren iconen van de vorige eeuw. Wie kent hun nummers *La Vie en Rose* en *Von Kopf bis Fuss* niet? Niet iedereen weet dat de vrouwen ook hartsvriendinnen waren, Dietrich was zelfs getuige op een van de huwelijken van Piaf. Die opvallende vriendschap was plotseling ook weer over. Was het jaloezie, een man of toch iets anders? Irene Kuiper en Frederique Sluyterman kruipen in de huid van de *grande dames* in hun voorstelling *In bed met Dietrich en Piaf*.

DOOR **MARLEEN HOGENDOORN** BEELD **JULIE BLIK**
LOCATIE **LEIDSE SCHOUWBURG**

Irene Kuiper en Frederique Sluyterman kennen elkaar uit het vak. Kuiper speelde onder andere in *Les Misérables*, *Saturday Night Fever* en *Sister Act* en Sluyterman in *My Fair Lady*, *Chicago*, *42nd Street* en *Flash Dance*. Ze zagen elkaar weleens tijdens audities en speelden zelfs een keer dezelfde rol. Bij de musical *Billy Elliot* deelden ze een kleedkamer.

Waar komt de fascinatie voor Dietrich en Piaf vandaan?

Frederique: “Ik zag een documentaire over Dietrich. We zaten middenin de musical en hadden allebei een mindere dag. Ik appte Irene: als je weer even power wil krijgen, moet je deze documentaire zien. Irene had Piaf al eens gespeeld en wees me erop dat de twee vriendinnen waren. De volgende dag in de kleedkamer hadden we het erover en wilden we er wat mee doen. Op een zekere leeftijd is het lastig om aan rollen te komen. Je kunt beter iets op tv doen als je bekend wil worden, dan een waarderingsprijs in het theater winnen. En om van de onzekerheid af te komen, kwamen we op het idee om zelf een voorstelling te maken.”

Irene: “Theater is een afgescheiden gebeuren. Het is grillig in het vak, de ene keer ben je inzetbaar en de andere keer niet. Het wisselt per seizoen. Kijk, een grote productie is heel leuk om te doen, maar je bent een schakel. Dit stuk is kleinschaliger, we hebben zelfs net over de enveloppen voor de uitnodiging van de première gesproken. We moeten alle knopen zelf doorhakken.”

Hoe hebben jullie onderzoek naar de vrouwen gedaan?

Frederique: “Er is weinig over hen geschreven, er zijn wel veel foto’s van hun samen bewaard gebleven. We hebben veel gelezen, films gekeken, gepraat en er veel over gefantaseerd. De dochter van Dietrich schreef een biografie over haar moeder, een waanzinnig boek. Maar daar komt die hele vriendschap niet in voor, zij had een bloedhekel aan Piaf. Marlene had ook een vreemde manier van liefde geven aan haar dochter.”

Irene: “Ze was erg bezig met de buitenkant van het moederschap denk ik. Als haar dochter bij haar was dan moest ze ook op de foto, als haar moeder mensen ontving moest ze er bij zitten. Alsof het allemaal perfect was. Ze was gewoon in dienst van haar moeder. Het is een beklemmende biografie. In het begin is ze lovend en aardig over haar moeder, maar dan komen er scheurtjes in de relatie en kantelt het en blijkt het een afrekening te zijn.”

Frederique: “Dit boek is het uitgangspunt van onze voorstelling. Dietrich woonde de laatste vijftien jaar van haar leven als een kluizenaar in haar Parijse

appartement, de laatste tien jaar lag ze zelfs alleen maar in bed. Ze ging niet meer naar de wc en had een po naast haar bed, haar krantenartikelen en foto’s lagen om haar heen. Allemaal details die ze zelf nooit naar buiten had willen hebben, maar haar dochter schrijft het wel op.”
Irene: “Onze voorstelling begint met Dietrich die in bed ligt en tijdens een slapeloze nacht opeens Piaf voor zich ziet. Ze komt verhaal halen en wil hun conflict voor eens en voor altijd uitpraten.”

Wat viel jullie op aan de vrouwen?
Irene: “Piaf kun je beschrijven als iemand die mateloos is, zich in het leven stort en het verslindt. Ze hield van

‘Dietrich was seksueel heel vrij. Ze hield van verleiden en vond het spel belangrijker dan de daad. Tijdens de oorlog zong ze voor de troepen en zei tegen de mannen: Neem me maar’

mannen, van drank, van pillen en van het nachtleven. Ze was wars van glamour, je kunt haar uittekenen in een simpele zwarte jurk met platte schoenen. Ze heeft gemeen met Dietrich dat ze van de mensen om haar heen, zelfs haar zus, eist dat ze volledig tot haar beschikking staan. Ze kwam van de straat en overleed op jonge leeftijd.”
Frederique: “Dietrich ging over de vorm en plande alles. Ze wilde controle over alles. En natuurlijk glamour, glamour, glamour. Ze was een stijlicoon, het gevoel voor stijl zat in haar. Ze was gefixeerd op haar uiterlijk. Er gaat een verhaal dat ze voor een voorstelling in Londen de vloer van het podium checkte of er een spijkertje loszat, zodat haar jurk nergens aan kon blijven hangen. Daarna ging ze nog even de kleedkamer schrobben met chloor. Iemand vroeg wat ze aan het doen was. Ze antwoordde: ‘Ik moet hier vanavond optreden en ik wil dat alles oké is.’ Ze had op een gegeven moment een ontsteking in haar benen en was ingezwachteld, want *the show must go on*. Ik denk er vaak over hoe het moet zijn als je vindt dat je niet meer de moeite waard bent voor de wereld en binnenblijft in bed. Tot je 95ste.”
Irene: “Het viel me op dat het zakenvrouwen *avant la lettre* waren. De Sylvia Toths van de vorige eeuw. Piaf gaf dan wel iets te veel uit, maar ze verdiende het geld wel. Dietrich had haar zaken wat beter op orde, ze was de eerste die had geregeld dat ze een percentage winst van de film kreeg. Het waren ondernemende vrouwen, zeker voor die tijd.”

Hoe is de vriendschap begonnen?
Frederique: “In Amerika leerden ze elkaar kennen. Bij

een van de eerste optredens van Piaf zat Dietrich in het publiek. In onze beleving is het daar allemaal begonnen. Dietrich werkte toen al twintig jaar in Hollywood, Piaf kon niet echt doorbreken daar.”
Irene: “En toen werden ze vriendinnen. Ze hebben heel veel lol gehad samen. Over mannen bijvoorbeeld. Hoe ze allebei met mannen omgingen, om hun vinger wonden en ze lieten gaan als ze hen verveelden; ik denk dat ze daar heel smakelijk om hebben gelachen.”
Frederique: “Ze stonden allebei aan de top in hun vak. Niet een jaar of twee, maar jarenlang. Wat doet dat met je?”
Irene: “De vrouwen hadden zelf niet veel vriendinnen, ze

waren meer mannenvrouwen. Ik denk dat ze zich daardoor ook tot elkaar voelden aangetrokken. Ze vertrouwden elkaar en hoefden niet beter te worden van elkaar. Ze gaven elkaar advies en vroegen hoe ze iets zouden aanpakken. Zo van: je kunt beter niet twee flessen wijn drinken voor een show. Oké, dan neem ik er maar één hahaha.”
Frederique: “We onderzoeken in onze voorstelling hoe de vriendschap is gestopt. Het wordt een Scrooge-achtig verhaal. We blikken terug op het verleden en kijken waarom iets zo is gegaan destijds.”
Irene: “Ze waren allebei zo verschillend. Je kunt je voorstellen dat op een gegeven moment de maat voor de één vol is. Ego’s kunnen botsen. Wat doe je als je je vriendin willens en wetens richting afgrond ziet gaan? Op een bepaald punt zeg je: tot hier en niet verder.”

Dietrich was openlijk biseksueel. Zou er meer dan vriendschap tussen de twee zijn geweest?
Frederique: “Dietrich was seksueel heel vrij. Ze hield van verleiden en vond het spel belangrijker dan de daad. Tijdens de oorlog zong ze voor de troepen en zei tegen de mannen: ‘Neem me maar.’ Ze koppelde seks los van emotie, ze vond het een gedoe. Zo van: ‘Die penetratie, moet dat nou?’”
Irene: “Piaf heeft geen opvoeding gehad en was helemaal bandeloos. Ze lustte er wel pap van.”
Frederique: “Of er iets tussen hen is gebeurd, weet ik niet. Het zou zo maar kunnen met die twee. Maar die zoen is volgens ons pure provocatie geweest, dat past goed bij hen.”
Irene: “Precies. Lekker samen tegen de heilige huisjes aanschoppen.”

